

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Παιδαγωγικά

Ενότητα Β: Γενικοί σκοποί της διδασκαλίας και
διδακτικοί στόχοι

Ζαχαρούλα Σμυρναίου

Σχολή Φιλοσοφίας

Τμήμα Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Σκοποί ενότητας

Σύγχρονες προσεγγίσεις των γενικών σκοπών της διδασκαλίας.
Τι είναι διδακτικός στόχος και πως προσδιορίζεται. Η
χρησιμότητα των διδακτικών στόχων.

Περιεχόμενα ενότητας

- Μορφές διδασκαλίας
- Μέσα αγωγής
- Αναπαραστάσεις-Κοινωνιογνωστική σύγκρουση

Μέσα αγωγής

Τι είναι τα μέσα αγωγής

- Μέσα αγωγής είναι τα μέτρα που χρησιμοποιεί ο παιδαγωγός για να τροποποιήσει ή να βελτιώσει τη συμπεριφορά των ατόμων.
- Τα μέσα αγωγής δεν είναι με αυστηρότητα καθορισμένα.
- Τα μέσα αγωγής εξελίσσονται και προσαρμόζονται στις κυρίαρχες κοινωνικές και παιδαγωγικές αντιλήψεις.
- Τα μέσα αγωγής διακρίνονται ανάλογα με τη δραστηκότητά τους σε άμεσα και έμμεσα.
- Ανάλογα με τη σκοπιμότητά τους κατηγοριοποιούνται σε:
  - εθιστικά,
  - προληπτικά,
  - κατασταλτικά και
  - παραινετικά.

Τα Σημαντικότερα Μέσα Αγωγής (1)

- Η **διδασκαλία**: παραδοσιακή και σύγχρονη αντίληψη.
Διακρίνεται σε φυσική και σχολική ή ειδική (παιδαγωγούσα διδασκαλία).
- Το **παράδειγμα**: πρότυπο προς μίμηση (καλό παράδειγμα) ή κάτι προς αποφυγή (κακό παράδειγμα).
Ο ρόλος του παραδείγματος στην αγωγή.
- Η **συνήθεια**: πράξη που εκτελείται αυτόματα, χωρίς την ενεργό παρέμβαση της βουλευτικής ενέργειας του ατόμου.
Η συνήθεια στο πλαίσιο των αντιλήψεων των εκπροσώπων της Σχολής της Συμπεριφοράς.

Τα Σημαντικότερα Μέσα Αγωγής (2)

- Η **προτροπή**: η παρότρυνση του ατόμου να προβεί σε κάποια ενέργεια. Η προτροπή είναι συνήθως λεκτική, αλλά μπορεί να χρησιμοποιούνται και έμμεσοι τρόποι.
- **Νουθεσία**: η συμβουλή του παιδαγωγούμενου που υποπίπτει σε σφάλμα με στόχο την επαναφορά σε αποδεκτά πρότυπα αγωγής.
- **Εντολές και απαγορεύσεις** (σχολικοί κανονισμοί).
- Η **ποινή** (αυστηρό παραδοσιακό μέσο αγωγής). Στόχος της ποινής είναι η επαναφορά του ατόμου στη νόμιμη τάξη, αλλά και ο σωφρονισμός των υπολοίπων. Επιβάλλεται όταν εξαντληθούν τα υπόλοιπα μέσα.

Η ποινή ως μέσο αγωγής (1)

- Η ποινή στο πλαίσιο της σύγχρονης αγωγής.
- Οι ποινές διακρίνονται σε: φυσικές και σκόπιμες.
- Η ποινή χρησιμοποιείται ως έσχατο μέσο αγωγής και υπό τις εξής προϋποθέσεις:
  - Να έχει μορφή απλή.
  - Να βρίσκεται σε φυσική συνάρτηση με το παράπτωμα που διαπράχθηκε.
  - Να προσαρμόζεται στη φύση του ατόμου.
  - Να γίνεται κατανοητή από αυτόν που την υφίσταται.
  - Να μην είναι δηλωτική οργής ή αποτέλεσμα θυμού.

Η ποινή ως μέσο αγωγής (2)

- Η ποινή χρησιμοποιείται ως έσχατο μέσο αγωγής και υπό τις εξής προϋποθέσεις (συνέχεια):
  - Να μην έχει χαρακτήρα ανταποδοτικό ή εκφοβιστικό.
  - Να θέτει σε ενέργεια ευγενείς τάσεις του ατόμου.
  - Να μην οδηγεί σε αποκαρδίωση.
  - Να μην παραγνωρίζει τα όρια που υπάρχουν ανάμεσα στο καθήκον και την αδυναμία.
  - Να είναι συγκαταβατική.

Τα σημαντικότερα μέσα αγωγής (3)

- Η **αμοιβή** ή **επιβράβευση** (υλική ή ηθική)
Έμφαση πρέπει να δίνεται στην ηθική επιβράβευση.
Επιβράβευση συλλογικών, κυρίως, προσπαθειών.
- Η **άμιλλα**. Θεωρείται ως βασικό κίνητρο για την επίτευξη υψηλών στόχων.
Έμφαση στη συλλογική άμιλλα.
- Το **παιχνίδι**. Σημαντική η αξία για την αγωγή.
Το ομαδικό παιχνίδι αποτελεί βασικό μέσο κοινωνικοποίησης του ατόμου.

Τα σημαντικότερα μέσα αγωγής (4)

- Η **εργασία** ως μέσο αγωγής (αυτενέργεια σχολεία δράσης).
- Το Σχολείο Εργασίας: στην Αμερική και στην Ευρώπη.
- Η Νέα Αγωγή και η εργασία.

Παράγοντες Αγωγής

- Η ανθρώπινη προσωπικότητα διαπλάσσεται και διαμορφώνεται υπό την επίδραση ποικίλων παραγόντων φυσικών και κοινωνικών (παράγοντες αγωγής).
- Θεμελιώδεις παράγοντες αγωγής:
  - Το φυσικό περιβάλλον (φυσική αγωγή του Ρουσσώ και των οπαδών του).
  - Το οικογενειακό περιβάλλον.
  - Το κοινωνικό-πολιτιστικό περιβάλλον.
  - Το σχολείο και το σχολικό περιβάλλον.
  - Εκκλησία.

Δευτερεύοντες παράγοντες αγωγής

- Οργανώσεις και ομάδες νέων.
- Ιδρύματα ελεύθερου χρόνου.
- Διάφορες εταιρείες και σύλλογοι.
- Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.
- Άλλοι παράγοντες αγωγής.

Τέλος

Μέσα αγωγής

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ζαχαρούλα Σμυρναίου. «Παιδαγωγικά, Γενικοί σκοποί της διδασκαλίας και διδακτικοί στόχοι, Μέσα αγωγής». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/MATH18/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

